

Warszawa, dnia 24 listopada 2004 r.

KANCELARIA SENATU
BIURO LEGISLACYJNE

**Opinia prawna o uchwalonej przez Sejm w dniu 19 listopada 2004 r.
ustawie o rekompensacie przysługującej w związku z odstąpieniem w roku 2002
od waloryzacji dodatku kombatanckiego**

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem uchwalonej przez Sejm w dniu 19 listopada 2004 r. ustawy o rekompensacie przysługującej w związku z odstąpieniem w roku 2002 od waloryzacji dodatku kombatanckiego, określanej dalej jako "ustawa", jest w szczególności zrekompensowanie osobom, które za okres od dnia 1 czerwca 2002 r. do dnia 31 stycznia 2005 r. lub za część tego okresu mają prawo do dodatku kombatanckiego i świadczeń pochodnych, skutków finansowych braku waloryzacji tego dodatku w 2002 r. W wyroku z dnia 9 marca 2004 r. (sygn. akt K 12/02) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 14 grudnia 2001 r. o zmianie ustawy o kombatanckich oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawy o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych oraz ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. Nr 154, poz. 1788) jest niezgodny z art. 19 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w myśl którego Rzeczpospolita Polska specjalną opieką otacza weteranów walk o niepodległość, zwłaszcza inwalidów wojennych. Zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis stanowił, że w 2002 r. dodatek kombatancki nie podlega waloryzacji. Ustawa określa sposób ustalania wysokości i wypłaty rekompensaty w związku z odstąpieniem w roku 2002 od waloryzacji tego dodatku. Niezależnie od tego przewiduje ona uchylenie ustawy z dnia 20 lipca 2001 r. o świadczeniu dla cywilnych ofiar wojny (Dz.U. Nr 89, poz. 974 ze zm.), a także wprowadza merytoryczne zmiany w ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2002 r.

Nr 9, poz. 87 ze zm.) oraz w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 ze zm.).

II. Uwagi szczegółowe

1. W związku z tym, że dodatek kombatancki oraz świadczenie w wysokości dodatku kombatanckiego zostały wprowadzone do systemu prawnego na mocy odpowiednio art. 15 ust. 1 i art. 20¹ ust. 1 ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, art. 1 i art. 2 pkt 1 i 2 opiniowanej ustawy powinny zawierać odesłanie do wskazanych wyżej przepisów, nie zaś ogólnie do art. 15 i art. 20¹. Warto podkreślić, że tą samą, prawidłową techniką legislacyjną posługują się przepisy powołanej ustawy.

2. Art. 3 ust. 2 ustawy stanowi, co następuje: "Ustalając wysokość rekompensaty uwzględnia się odsetki ustawowe, określone przepisami prawa cywilnego, liczone dla każdej comiesięcznej lub cokuwartalnej wypłaty świadczeń, o których mowa w art. 2, od dnia następującego po dniu, w którym dokonano wypłaty, do dnia 31 stycznia 2005 r.". Przepis ten powinien – tak jak to miało miejsce w projekcie przedłożonym przez Radę Ministrów (druk sejmowy nr 3260) – stanowić, że odsetki ustawowe są liczone do dnia, w którym następuje wypłata rekompensaty, zważywszy na fakt, że – jak wynika z przepisów art. 4 ustawy – będzie ona wypłacana po dniu 31 stycznia 2005 r., a w określonych przypadkach dotyczących wypłaty rekompensaty na wniosek, może być ona – przynajmniej teoretycznie – wypłacona w daleko późniejszym terminie.

3. W art. 4 ust. 4 ustawy należy wprowadzić zmianę redakcyjną, polegającą na zastąpieniu ostatniego przecinka spójnikiem "i". Ponadto sprecyzowania wymagają ust. 6–8 tego artykułu – tak, aby z treści tych przepisów wynikało, że użyty w nich termin "świadczenia" dotyczy dodatku kombatanckiego, świadczenia w wysokości dodatku kombatanckiego oraz dodatku kompensacyjnego, nie zaś świadczeń wymienionych w ust. 5, tj.: świadczenia emerytalnego, świadczenia rentowego, uposażenia w stanie spoczynku i uposażenia rodzinnego.

4. Art. 7 ustawy stanowi, że w sprawach w niej nieuregulowanych stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.), z wyjątkiem art. 136 i art. 139–143a. Zważywszy na charakter prawny rekompensaty stosowanie niektórych przepisów tej ustawy nie będzie możliwe wprost, dlatego też w art. 7 po wyrazach "stosuje się" należy dodać wyraz "odpowiednio".

5. W art. 9 pkt 2 lit. b ustawy, który nadaje nowe brzmienie art. 15 ust. 5 ustawy o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, zawarta jest nieścisłość. Abstrahując bowiem od faktu, że art. 15 ust. 1 tej ustawy nakazuje, aby statuowany w nim dodatek określany był w kolejnych jej przepisach jako "dodatek kombatancki", ust. 5 tego artykułu powinien zawierać sformułowanie "o której mowa w ust. 1", nie zaś "o którym mowa w ust. 1" (odesłanie następuje do pojęcia "kwota").

III. Propozycje poprawek

W związku z powyższymi uwagami należy postulować wprowadzenie do tekstu ustawy następujących poprawek:

- 1) w art. 1 i w art. 2 w pkt 1 wyrazy "art. 15" zastępuje się wyrazami "art. 15 ust. 1";
- 2) w art. 2 w pkt 2 wyrazy "art. 20¹" zastępuje się wyrazami "art. 20¹ ust. 1";
- 3) w art. 3 w ust. 2 wyrazy "do dnia 31 stycznia 2005 r." zastępuje się wyrazami "do dnia, w którym nastąpi wypłata rekompensaty.";
- 4) w art. 4 w ust. 4 wyrazy ", uposażenia rodzinnego" zastępuje się wyrazami "i uposażenia rodzinnego";
- 5) w art. 4 w ust. 6 i 7 wyrazy "W przypadku gdy w okresie, o którym mowa w art. 2, świadczenia wypłacane były" zastępuje się wyrazami "W przypadku gdy w okresie od dnia 1 czerwca 2002 r. do dnia 31 stycznia 2005 r. świadczenia, o których mowa w art. 2, wypłacane były";

- 6) w art. 4 w ust. 8 wyraz "świadczenia" zastępuje się wyrazami "świadczenia, o których mowa w art. 2";
- 7) w art. 7 po wyrazach "stosuje się" dodaje się wyraz "odpowiednio";
- 8) w art. 9 w pkt 2 w lit. b, w ust. 5 wyrazy "Kwota dodatku, o którym mowa w ust. 1," zastępuje się wyrazami "Kwota dodatku kombatanckiego, o której mowa w ust. 1,".

opracował Piotr Magda